

ÖSS TARİHÇESİ

GÜRSEL KARAASLAN

Dicle Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Öğrencisi

Cumhuriyet döneminde, 1960'lı yıllara gelinceye kadar lise mezunları az olduğundan pek çok fakülte, kendisine başvuran bu mezunları sınavsız kabul etmiştir. Kontenjanlarını aşan bir taleple karşılaşan fakülteler seçme işini genellikle şu yolların birini izleyerek yapmıştır: (a) Başvuru sırasını dikkate alma ve ihtiyaç kadar adayı kabul ettikten sonra kayıtları durdurma, (b) Fakültede verilen eğitimin niteliğini dikkate alarak liselerin fen ya da edebiyat kolu mezunlarını kabul etme, (c) Başvuranları lise bitirme derecesine göre sıralayarak bu sıraya göre öğrenci alma.

Lise mezunlarının artması ve lise dengi okul mezunlarına da yükseköğretime başvurma hakkı verilmesiyle, yukarıda özetlenen öğrenci seçme yöntemleri ihtiyaca cevap veremez duruma gelmiş; fakülteler kendi amaçlarına uygun giriş sınavları düzenlemeye başlamıştır. Bu son durumda öğrenciler, sınavlara katılabilmek için ülke içerisinde şehirden şehire koşuşturmak zorunda kalmışlar; aynı gün ve saatlere rastlayabilen sınavlardan birine katılıp diğerine katılamama durumlarıyla karşı karşıya kalmışlardır. Bu durum, adaylar ve velileri arasında önemli yakınmalara yol açmıştır.

1960'lı yıllarda, önce bazı üniversiteler kendileri için giriş sınavları düzenlemeye başlamışlar; sonra bazı üniversiteler bu amaçla birlikte hareket etme yoluna gitmişlerdir. Aday sayılarındaki artış, sınavlarda çok sorulu ve objektif tip testlerin hazırlanmasını, başvurma, puanlama, seçme ve yerleştirme, sonuçları bildirme gibi işlemlerde bilgiişlem yöntem ve araçlarından yararlanılmasını gerektirmiştir.

1974 yılında, Üniversitelerarası Kurul, üniversiteye giriş sınavlarının tek merkezden yapılmasını uygun bulmuş ve 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 52. Maddesine

dayanarak 22 Kasım 1974 tarihinde Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezini (ÜSYM) kurmuştur. Üniversitelere öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri, 1981 yılına kadar bu merkez tarafından yürütülmüştür.

1981 yılında, Merkez, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 10. ve 45. maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) adı ile Yükseköğretim Kurulu'nun bir alt kuruluşu haline getirilmiştir.

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı, 1974 ve 1975 yıllarında aynı gün sabah ve öğleden sonra birer olmak üzere iki oturumda, 1976-1980 yıllarında aynı günde ve bir oturumda uygulanmış; 1981 yılından itibaren iki basamaklı bir sınav haline getirilmiştir.

İki basamaklı sınav sisteminde ilk basamağı oluşturan Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) nisan, ikinci basamağı oluşturan Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) ise haziran ayı içinde uygulanmaktadır.

1987 yılından itibaren, yükseköğretim programları ile ilgili tercihlerini belli alanlarda toplayan adaylara, sınavda belli testleri cevaplama, diğerlerini cevaplamama olanağı tanınmıştır.

Böylece oluşan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı sistemi, nispeten daha küçük çaplı bazı değişikliklerle günümüze değin sürüp gelmiştir

Günümüzde tek basamak olarak yapılan üniversiteye giriş sınavına 2003 yılında yaklaşık 1,5 milyon öğrenci girmiş ve bu öğrencilerin ancak 250 bini var olan üniversitelere yerleşebilmiştir. Böylesi zorlu bir yarışta çocuklarının geride kalmamasını isteyen aileler büyük meblağlar ödeyerek çocuklarını dershanelere göndermeye çalışıyorlar. Dershaneleri daha iyi tanımak için dershanelerin tarihini ve amaçlarını iyi bilmek gerekir.

DERSHANELER

Tarihçesi

İnsanın öğrenme isteği tarih kadar etkilidir. Eski çağlarda örgütlü bir öğretim sistemi olmadığına göre ilk öğrenmeler bire bir öğrenme yöntemi ile gerçekleşmiştir. Daha sonra öğreticinin tek, öğrenenlerin birden fazla olması ile örgütlü öğrenim sistemine (okullaşmaya) doğru gidilmiştir.

İnsanların daha çok öğrenme isteği okul sistemi dışında ücretle ders alma ihtiyacını doğurmuştur. Özellikle bazı sanat dallarında eskiden beri bazı tanınmış isimlerden özel ders almak ayrıcalık olmuştur. Aynı zamanda kamu kurumlarıdaki yetersiz

eğitimden dolayı insanlar bu yöne doğru sevk edilmiştir. İnsanlardaki daha çok öğrenme isteği ücretli öğretim yapan kurumları doğurmuştur bunların içindeki yaygın eğitim kapsamındaki özel dershanelerin Türkiye'deki geçmişi cumhuriyet döneminden öncedir.1915 yılında yayınlanan Mekatib-i Hususiye talimatnamesiyle özel dershaneler yasal statü içine almıştır.

Başlangıçta fen, lisan ve sanat öğrenimi için açılan ve özel okul gibi düşünülen dershaneler 1965 yılından sonra daha çok takviye kursları şeklinde dönüştü deniyor. Eğer kamu okullarındaki eğitim bilimsel ve yeterli düzeyde olsaydı bu takviye kurumlarına ihtiyaç duyulur muydu? İhtiyaç olduğuna göre demek ki kamu okulları yeterli düzeyde değildir. Günden güne de bu yetersizlikler artıyor. Burada şunu sorma ihtiyacı doğuyor; Bu eksikler yarım asırdan beri devam ediyorsa bu yönde neden bir adım atılmıyor? Bunu bu kokuşmuş sistemin yetkili mercilerine sormak istiyorum.

Özel dershaneler bugünkü statüsüne 05.06.1965 tarihinde ve 625 sayılı yasayla kavuştu. Bu tarihten sonra merkezi sınav sistemlerinin yaygınlaşması ile özel dershanelerde gelişmeler oldu

1970'li yıllarda illerin yarısından fazlasında dershaneler vardı. Burada şu merkezi sınavlara değinmek istiyorum. Bu sınavlar insanları nereye nerelere sevk ediyor? Tabi ki eğitim kurumlarını bilimsellikten çıkarıp tamamen düşünmeyen bireylerin yetiştiği alanlar haline getiriyor. Peki sistemin istediği de bu değil mi? O halde sistem kendine güzel bir maske bulmuş.

12 Eylül askeri darbesi ile özel dershanelerin kapatılması gündeme geldi. 1981 ve 1983 yılları arasında tartışıldı ve MGK(Milli Güvenlik Kurulu) 625 sayılı yasa da belirli değişiklikler yaparak 2843 yasayı kabul etti. Daha sonra da 31.07.1984 tarihinde özel dershanelerin kapatılmasına karar verdi.

O sıralarda Türkiye'de 174 dershane bir taraftan tasfiye işlemleri yaparken bir taraftan da bu kapatma işleminin haksızlığını dile getirmek için bir araya geliyordu.

Bu arada seçimler olmuş ve Özal hükümeti kurulmuştu (1983). Özal hükümeti bu konu ile ilgili bir çalışma yaparak 3035 sayılı yasayı kabul etti. Ve 2843 sayılı yasa ile getirilen kapatma hükmü iptal edildi. Böylece özel dershaneler fiilen kapanmadan faaliyetlerine devam etme olanağı buldu. 3035 sayılı yasa gereğince özel dershanelerle ilgili pek çok yönetmelik ve genelge yayımlanmaya başlandı. Türk milli eğitim sistemi içerisinde yerini almaya başlayarak hızlı bir gelişme sürecine girdi. Bu süreçte özel dershanelere kimlik kazandıran ÖZ.DE.BİR (Özel Dershaneler

Birliği) kuruldu. 1984'te 174 olan dersane sayısı bugün 2000'e ulaşmış ve tüm Türkiye'ye yayılmıştır.

Amaçları

Özel dersanelerin kuruluş amacı özel dersaneler yönetmeliğinin 6. maddesinde şöyle ifade edilmektedir: “Öğrencileri; zayıf oldukları derslerde geliştirmek ve bilgi seviyelerini yükseltmek, bir üst okulun sınavlarına hazırlamak, belli alanlarda ilerlemek amacıyla araştırma ve inceleme yapmak. İlgi ve doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmek ve uzmanlaşmak isteyen öğrencileri tespit ve teşvik etmek”. Yukarıda ifade edilen amaçlar doğrultusunda faaliyetlerini sürdüren özel dersaneler özellikle “b” maddesinde ifade edilen “üst okul giriş sınavlarına hazırlık” konusunda yoğunlaşmıştır.. Peki okulların amacı da aynı değil mi? Aynı ise neden özel dersanelere gereksinim duyuluyor? Daha önce değindiğimiz gibi demek ki kamu okullarında eksiklikler var. Şimdi bu eksiklere değinelim. Sistemin aynı kurumlardan mezun olan öğretmenleri farklı kılan nedir? Özel kurumlar ve kamu okullarındaki farklı yan nedir? İlk bakışta bilgi birikimi bakımından hiçbir farklılık göze çarpmazken maddi konular açıkça göze çarpıyor. Mesela dersane öğretmenleri saat başı ücret alırken kamu kuruluşunda görev yapan bir öğretmenin böyle bir şansı yoktur, aldıkları ücret sabittir. Kamu kurumundaki öğretmenler bir ayda otuz saat derse girdiğinde aldığı ücret x liraysa aynı kurumdaki dersane öğretmeni iki katı daha fazla para alıyor. Buna göre de yaşam olanakları bakımından dersane öğretmenleri daha iyi olanaklara sahip oluyor. Hal böyle iken öğretmenlerin özel dersanelere yönelimi daha fazla artıyor. Örneğin yüksek okuldan mezun olan bir öğretmen bilgi anlamında iyi durumda ise dersaneler daha dolgun bir ücretle hemen kapıyor. Tabi kamu okullarında bilgi anlamında 2. ve 3. sınıf öğretmenler kalıyor. Bir de şunu unutmamak gerekiyor; dersaneler okul bitimlerine yakın bir zamanda öğrenci avına çıkıyor. Çok üst düzeyde olan öğrencileri seçiyor, burslu ve ücretsiz şekilde dersanelere kaydediyor. Böylece öğrencileri bünyesinde topluyor ve bu öğrenciler yüksek okulları kazanınca dersanelerin reklamı oluyor. Her zaman olduğu gibi her bakımdan sömürülüyoruz.

MESLEK TERCİHİ

Lise son sınıftaki öğrencilerin Öğrenci Seçme ve Yerleştirme sınavlarına (ÖSYS) girmesi bir bakıma ilerde çalışacağı iş alan(lar)ını ve mesleğini belirtmek anlamına gelmektedir.

O halde meslek seçimi öncesindeki bir adayın öğrenmesi gereken bilgi ve tutumları şu şekilde özetleyebiliriz.

- Mesleki tercihler ilk ve orta öğretim boyunca verilecek kararlara ve yapılacak tercihlere yakından bağlıdır. O halde mesleki tercih, lise son sınıftan çok önce temel öğretim son kademesinde (sekiz yıllık ilk ve orta okulun sonunda) gireceğiniz orta öğretim kurumunun yapısına bağlı olarak değişecektir.
- Lisedeki alanınız ve aldığınız seçmeli dersler de mesleki tercihlerinize yön verecektir. Sosyal bilimler alanında öğrenim gören bir öğrencinin hiç bir kısıtlama olmamasına rağmen Sayısal Puan ile öğrenci alan yüksek öğretim programlarını istemesi onun başarı şansını düşürecektir.
- Mesleki tercihinizi yapmadan önce kendinizi tanıyınız. Kendinizi tanıyabilmeniz için ise, şu soruları irdeleyiniz.
- Beden ve boy durumum nasıl? Bazı meslekler belirli bir boy ve ağırlıkla sahip kişiler talep ederler.
- Beş duyu organının işlerliği meslek seçiminden önemlidir.
- Kişisel özellikleriniz ile yapacağınız meslekler arasında yakın ilişkiler vardır. Duygusal ve sosyal olgunluğunuz, kendinize güven dereceniz, girişkenlik ve ataklık meslek seçiminde göz önünde bulundurmanız gerekenlerden yalnızca bir kısmıdır.
- İlgileriniz de meslek seçiminde önemlidir. Neleri yapmaktan ve neleri yapmamaktan hoşlanıyorsunuz? Serbest zamanlarınızda nelerle uğraşıyorsunuz.? Bunlar size seçeceğiniz meslek konusunda ip uçları verir.
- Okul başarınız, öğrenim hayatınız boyunca başarılı olduğunuz ve başarılı olmadığınız dersler hangileri? Onlarla seçmeyi düşündüğünüz meslek(ler) arasında ilişki kurabilir mi?
- Güzel sanatların herhangi bir koluna karşı özel yeteneğiniz var mı? Kavrama gücünüz hangi alanda daha baskın?
- Ailenizin sizden beklentileri ve ekonomik gücü nasıldır? Uzun süreli eğitim isteyen bir mesleğe yönelebilir misiniz?

Bu sorulara vereceğiniz cevaplar kendinizi ne kadar tanıdığınıza dair ipuçları verir.

- Kişiliğiniz hakkında bilgi sahibi misiniz?
- İlgi alanlarınızı biliyor musunuz?
- Özel yetenek ve becerilerinizi tanıyor musunuz?

- Geleceğe dönük istek ve ideallerinizi tespit ettiniz mi?
- Başarı ve öğrenme gücünüzün farkında mısınız?

Şimdi bu kriterleri dikkate alarak yaşadığımız ülke şartlarında sınava hazırlanan birkaç öğrencinin görüşlerine yer verelim;

Halis KARADENİZ:

2000 yılı mezunuyum, sözel çıkışlıyım İlk yılda dershaneye gidemedim maddi durumumdan kaynaklı olarak. 2. sene ancak dershaneye gidebildim fakat orta-öğretimim çok düşük. Buna etken olarak çevresel faktörler ve öğretmenlerin yetersizliği de eklenebilir. Okullar eğitim ve öğretim yuvasıdır en azından böyle kabul edilir ama ben öğretmenlerde bunu göremiyordum. 3. sene tekrar sınava girdim yerleştirilemedim. 1 sene ara verdim ve bir işte çalışmaya başladım. Bu yıl ailemin yardımları ve kendi emeğim sayesinde dershaneye gitmeye karar verdim. Tercih konusunu çok düşündüm aslında tiyatroyla ilgilenmek istiyorum, 3-4 oyunda da oynamışlığım var ama bölümüm gereği tercih yapamıyorum. Psikoloji düşünüyorum idealim ODTÜ ama Türkiye birincisi olursam dahi giremiyorum. Tercihler konusunda artık idealist düşünüyorum diyemem, artık puanıma göre tercih yapmaktan başka hiçbir düşüncem yok.

Eğitim sisteminin gençlerin isteklerine cevap olduğunu sanmıyorum. Bence kişilerin yetenekleri iyi tespit edilmeli ve o alana kanalize edilmelidir, ayrıca özel okulların kapanmasını istiyorum. Eğitimde eşitlik savunuluyorsa bu gereklidir.

Emrah ERGÜN:

21 yaşındayım ve 3 sene önce liseden mezun oldum. Liseden mezun olan bir insanın yaşadığımız ülke şartlarında hayata atılma anlamında bir çok alternatifi vardır. Öğrenimini devam ettirmek ve de üniversitede eğitim görmek isteyen insanların öncelikle sınavda başarılı olması gerekir. Sınavı kazanmak, hayallerini süsleyen bölümlerde eğitim görmek her lise mezununun hayallerini süsler. Bu hayallerini gerçekleştirmek için yoğun bir çalışma sistemine girebilmek, belli konularda liseden alamadığı veya verilmeyen konuları tekrar etmek amacı ile dershanelere, özel derslere gitmek zorunda kalır. Öncelikle şunu belirtmek isterim, yaşadığım şehir Tunceli. Tunceli’de var olan sorunlar sebebi ile orta öğretim dalında bir çok eksiklik var. Bu sorunlar aslında şu anda ülke genelinde hemen hemen tüm devlet okullarında var olan sorunlar. Derslerin geçiştirilmesi, ezberci mantık, sınıfların kalabalıklığı, hoca eksikliği, boş geçen dersler doğal

olarak okuyan öğrenciyi hem okuldan hem de hayallerinden uzaklaştırıyor, hayallerini gerçekleştirmek için ne kadar zorlu bir maratona girdiğini kavratıyor. Bu konumda olan bir öğrenci mezun olacağı sene çoğu zaman girdiği sınavda başarılı olamıyor. Başarılı olabilmesi için demin de dediğim gibi bu şartlarda özel dersler, dershaneler şart oluyor. Lisenin verdiği rehavete kapılan öğrenci de hem liseyi hem de diğer özel kuruluşlardaki dersleri bir arada götürmekte zorlanıyor, başarısız oluyor. Bunun dışında lise de belirlenen orta öğretim başarı puanı etmeni içinde savaşmak zorunda kalan öğrenci eşitsizlikler ve ezberci mantık sayesinde başarı puanını alıp sınav maratonuna giriyor. Pek fazla anlam veremediği lise eğitimi sonunda yanına kalan şey başarı puanı oluyor, bir de diğer özel okullara veya sınavla kazanılan okullara göre bayağı düşük olan okul başarı puanı.

Bu noktada burjuva kesiminin evlatları bayağı kârlı oluyor, daha yolun başında ek puanları ellerinde oluyor. Dediğim gibi benim konumumdaki bir öğrenci burjuva kesimin gerisinde başlıyor yarışa, başlatılıyor.

Bunun dışında dershaneler lise eğitimi küçümsercesine ve aslında işin gerçek yüzünün bu olduğunu kanıtlarcasına, eğitimin ne kadar kalitesizleştiğini gösterircesine öğrenci avına çıkıyor. Bu şartlarda dershanelere gitmenin şart olduğunu gören öğrenci parayı verip dershanelere gidiyor. Daha çok para verirse özel dersler alıyor. Büyük mali külfetler altına giren aile de çocuğundan çok şeyler bekliyor, bugüne kadar çoğu zaman bu yoğunlukta çalışmayan, ezberci, keşmekeş sisteme alet edilen öğrenci ise yoğun stres, bunalım bir dönemde sınava hazırlanıyor. Çoğu zaman bu yoğunluğu kaldıramıyor pes ediyor, hayallerini diğer senelere bırakıyor. Bu yoğunluk ve de stres altında olan bireye bir de ÖSS sisteminde olan çarpıklıklar eklenince daha fazla çalışmak, daha fazla bunalmak kalıyor. Her sene değiştirilen sistem her sene katlanan öğrenci sayısına bir o kadarını daha ekliyor, sayı gittikçe çoğalıyor, birbirinden habersiz farklı bölgelerde yeni yeni yarış atları katılıyor bu maratona. Bu şartlar altında hayallerini gerçekleştirmenin zorluğunu gören birey, “kazanayım da neresi olursa olsun” diyor. Elinden geleni yaptığı halde çoğu zaman lisede verilmeyen bilinç yüzünden orta öğretim başarı puanına, lise başarı puanına takılıyor ve istediği yerleri kazanamıyor. Bu da çoğu öğrencide istediği bölümü okumama pişmanlığı yaratıyor, çoğu yeniden sınava giriyor, kimi geleceğini düşünmeyerek bilinçsizce okuyor bitiriyor, ya meslekte başarılı olamıyor, ya da işsiz kalıp seneler önce sınava girmeden, o kadar emek vermeden girebileceği bir işe girip hayatını devam ettiriyor. Burada nasibini alanlar parası olanlar, orta öğrenimini zamanında bilinçli bir şekilde devam ettirenler iyi üniversitelerde okuyanlar oluyor.

Geriye kalan yüzde 65-70'lere varan kesim ise bu ülkenin kayıp neslini, kayıp beyinlerini oluşturuyor. Sınava hazırlanmak gerçekten bu ülkede zor. Eğer iş alanları olsa, genç birine cazip geleceğini hazırlayabileceği alanlar olsa, kendi yeteneklerini sergileyebileceği alanlar oluşturulabilse bu çarpıklıklar olmayacak. Yeteneği olmadığı halde zorunlu olarak öğretmen, mühendis, v.b. meslekleri seçen nice genç meslekte başarılı olamıyor, bu başarısızlık yeni gelen nesle yansıyor ve bu iş bu şekilde sürüp gidiyor. Sınav sisteminde yapılan değişiklikler oturmamış bir düzene çark olmayı mecbur kılan bir yapı oluşturuyor. Lisede verilen eğitimin kalitesizliği lisede var olan öğretmenleri bile dershanelere sürüklüyor, eğitim sistemi, devlet okulları gitgide kalabalık yalnızlıklara terk ediliyor. Bu da ülkenin içinde olduğu ekonomik bunalımın sonuçları, yoksulluk gitgide artıyor, özel eğitim görmek şart oluyor, 15 sene öncesine göre çok şeyler değişiyor.

Bundan sonra sanırım devlet okullarının çoğu özelleşecek, dershanelişme artacak, parasız yoksul, hayalleri olan öğrenciler giderek yalnızlaşacak ve de başarısız olacak. Bu sorunlar yüzünden bunalan insanlar yüzünden refah kalmayacak, ülkenin girdiği bunalım, yoksulluk artacak...Kısacası içinde olduğumuz süreç gerçekten gençlerin hak ettiği bir süreç değil, gençliğini yaşayamadan yalnız bir halde savaşılan gençlerin 10 sene sonraki psikolojik hallerini merak ediyorum ve sınava giren tüm arkadaşlara başarılar dileyip, tabana kuvvet diyorum...

MESLEKLERİ TANIMA

- Mesleğin çalışma ortamı nasıl? (Açık hava, büro, doğa, sürekli seyahat...)
- Mesleğin niteliği nedir? (İnsan, makine, diğer canlılar, araştırma...)
- Mesleğin geleceği, kazanç durumu tatmin edici mi?
- Mesleğin toplumdaki saygınlığı, avantaj ve dezavantajları nelerdir?
- Meslekte yükselme şartları, iş bulma imkanları var mıdır?
- Manevi doyumluk hissi ve faydalı olduğu duygusunun yaşanması mümkün mü?

MESLEK SEÇİMİ

Birçok genç "Aman bir üniversiteye gireyim de, neresi olursa olsun" düşüncesiyle tercih yaptığı için ertesi yıl tekrar üniversite sınavlarına hazırlanmak zorunda kalmaktadır.

Meslek seçimi yapılırken en çok gözardı edilen nokta mesleğin gerektirdiği niteliklerle bireyin özelliklerinin uygunluğunun karşılaştırılmasıdır. Örneğin, bazı meslekler için insanlarla kolay iletişim kurma, atılganlık, kararlılık, insiyatif sahibi olma, liderlik gibi özellikler önem taşırken, bazıları için boy, kilo, dayanıklılık gibi fiziksel özellikler, bazılarında ise mekanik yetenek, estetik görüş ve yaratıcılık, el ve parmakları ustalikle kullanabilme, soyut düşünme yeteneği özellikleri ön plana çıkmaktadır.

Şu sorulara vereceğiniz cevaplar tercihlerinizi yaparken size yol gösterecektir.

- Yerleştirme ÖSS Puanlarınızın yettiği meslekler sizin için ideal mi?
- Hangi kentlerde okuyabilirsiniz? Yalnızca ailenizin bulunduğu kentte mi, birkaç kentte mi, Türkiye'nin her yerinde mi?
- Birkaç meslek ve birkaç kent sözkonusu ise sizin için meslek mi daha önemli yoksa kent mi?
- Üniversiteler arasında bir ayırım yapıyor musunuz? Yapıyorsanız hangisini daha çok istiyorsunuz?
- Sizin için meslek mi daha önemli yoksa üniversite mi?
- Mesleği seçerken, mesleğin gerektirdiği nitelikler size uygun mu?
- İkinci öğretim ve açık öğretim konularında belirgin bir bilgi ve düşünceniz var mı?
- Bu konularda tek başınıza karar vermeden önce, ailenizle de konuşup tartıştınız mı?

MESLEKLERLE KENDİ ÖZELLİĞİNİZİ EŞLEŞTİRME

- Kişiliğinize, ilgi ve yeteneklerinize, olanaklarınıza uygun olan mesleklerin hangileri olduğunu saptayınız.
- Seçmeyi düşündüğünüz mesleğin gerektirdiği ilgi ve yeteneklerle, sizin ilgi ve yeteneklerinizin arasında ne derecede uyum olduğunu yeniden gözden geçiriniz.

Tutarlı ve bilinçli bir tercih listesi ancak bu bilgilerin ışığında oluşturulabilir. Bu konulara açıklık getirdikten sonra gerçek istek sıranızı belirlemeye ve tercihlerinizi tutarlı ve bilinçli olarak yapmaya başlayabilirsiniz.

Seçtiğimiz mesleğin yaşamımıza etkileri nasıl olacaktır?

1. Yaşamımızda işimizin sürekli olup olmamasını ve hayatımızın gidişatını ve renkliliğini belirleyici olabilir.

2. Yaptığımız seçim yaşamımızda mesleki anlamda başarılı veya başarısız bir kişi olmamızda önemli bir rol oynayacaktır.
3. Sürekli etkileşimde bulunacağımız bireyleri sosyal çevremizi hatta eş seçimlerimiz etkileyebilecektir.
4. Hayatımız boyunca yaşayacağımız çevreyi veya çevrelerin özelliğini ve yerini belirleyebilecektir.
5. Kazanç düzeyimizi ve maddi koşullarımızı ve geçim tarzımızı yaptığımız mesleki seçim belirleyebilecektir. İşimizden zevk alıp alamayacağımızı, çevremizle ve ailemizle ilişkilerimizi belirleyebilecektir.

Bunlara bağlı olarak meslekte ve mesleki eğitimde yaşanan doyumsuzluklar, hayal kırıklıkları bireyi doğrudan etkilemekte, dolayısıyla bireyler mutsuz olabilmektedirler

Her mesleğin kendine özgü gerekleri, çalışma koşulları ve sağladığı olanaklar farklıdır. Meslekler arasında bu ve benzeri alanlarda gözlenen farklılıklar, bireylerde yetenek, ilgi, gereksinme gibi konularda tanımanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu yüzden bireyin kendi gelişimine en çok fırsat hazırlayacak, gereksinimlerini en iyi biçimde doyurabilecek alanı seçebilmesi önem kazanmaktadır. Sağlıklı bir seçim ise ancak kişinin kendini ve seçeneklerini yakından tanıması ile mümkün olmaktadır.

Meslek seçimi, bireyin kendisine açık meslekleri, çeşitli yönleriyle değerlendirip, kendi gereksinimleri açısından, istenilir yönleri çok istenmeyen yönleri az olan birine yönelmeye karar vermesi olarak da tanımlanır. Bireyin seçtiği meslek, onun yetenek ve ilgilerine uygun olduğu takdirde bunları geliştirmek ve tam olarak fonksiyonda bulunmak kendi elindedir. Özellikle yeteneğinin altında mesleklerle girenlerde potansiyellerini tam kullanamamaktan dolayı pişmanlık ve mutsuzluk olabilmektedir.

SONUÇ

Bizler bir şeyler öğrenirken sadece belirli sınavlara hazırlanmak veya bu sınavları geçmek için değil hayatımızı daha yaşanır, renkli bir hale getirmek ve kendimizi geliştirmek için öğrenmek istiyoruz. Amacımız böyle iken öğrenim gördüğümüz eğitim kurumlarının amacı öğrencilere yani bizlere bilimsel bir eğitim-öğretim veren bir yer olmalıdır. Peki hayatımızda birden fazla sınav varken (yaşamsal alanda) bu eğitim kurumları neden bir veya birkaç tane sınavı hayatımızın odak

noktasına koyuyor? Neden 11 yıllık eğitim hayatımızın özeti üç saatte bizden isteniyor? Neden eğitim hayatımız bu üç saate bağlı? Eğer bu sınavda iyi bir puan alırsak yüksek okula gidip eğitim hayatımızı devam ettireceğiz. Almazsak yüksek okula giremeyip eğitim hayatımız bitecek ya da ertelenecek. Peki bireyler böyle bir sınava hazırlanırken insanların o anki ruh hali hiç mi düşünülüyor?

Kısaca bizler, bu sistemin bize reva gördüğü sınav sistemini reddediyoruz. Bizler demokratik, bilimsel ve parasız bir eğitim istiyoruz. Bizler, demokratik halk üniversitesi istiyoruz.